

Antibiotikaresistens – vår tids største helsetrussel

Antibiotika og resistensproblematikk var tema for NTFs deltakelse på årets Arendalsuke.

Sammen med Legeforeningen og Veterinærforeningen fikk vi satt denne svært aktuelle problemstillingen ettertrykkelig på dagsorden under et meget godt besøkt fellesarrangement. I tillegg samlet vi et betydelig antall tannleger og annet tannhelsepersonell til vårt eget fagkurs om samme tema.

Antibiotikaresistens er i ferd med å bli verdens største helsetrussel. Uten effektiv antibiotika vil vi få store problemer.

Antibiotika er en forutsetning for vellykket medisinsk behandling av et stort antall sykdommer, som kreft, transplantasjoner og selvfølgelig ved infeksjoner.

Overforbruk har gjort at stadig mer antibiotika ikke fungerer. Vi kan komme til å stå uten effektive medisiner mot vanlige infeksjoner om kort tid, og mange mennesker risikerer å dø av banale infeksjoner i fremtiden hvis det ikke reageres nå. En britisk studie fra 2015 anslår at så mange som ti millioner mennesker vil dø årlig som følge av resistens i 2050.

Vi tar det som en selvfølge: Urinveisinfeksjon og halsbetennelse forsvinner med en pillekur. Det murrer i en visdomstann rett før ferien, vi tar en antibiotikakur for sikkerhets skyld.

Men en antibiotikakur må alltid ses på som aller siste utvei.

Under Arendalsuka hadde NTF, Veterinærforeningen og Legeforeningen invitert noen av landets ledende eksperter til å diskutere hvilke grep som er nødt til å tas for å snu denne alvorlige utviklingen. På fellesarrangementet deltok både politikere, fagpersoner og klinikere.

Det haster å få på plass tiltak. Forbruket må reduseres raskt i helsevesenet, i landbruket og i matproduksjonen. Her

må vi samarbeide på tvers av profesjoner og på tvers av landegrenser, for dette er i høyeste grad et globalt problem.

Det er også meget viktig at hele befolkningen får tilstrekkelig informasjon om denne problemstillingen, og at alle får økt kunnskap om hvordan smitte mellom mat, dyr og mennesker og resistens oppstår. Hver dag tar nordmenn valg som påvirker forekomsten av antibiotikaresistens. Vi må ha virksomme medisiner når vi blir syke, men vet vi nok om konsekvensene av våre valg og hva vi kan gjøre for å bremse bakterietrusselen?

I Norge har vi et lavt forbruk av antibiotika sammenlignet med de fleste andre land, men også vi har en lang vei å gå. I januar i år la helse- og omsorgsminister Bent Høie frem en handlingsplan med mål om å redusere bruken av antibiotika med 30 prosent innen 2020. Leger og tannleger trenger mer kunnskap om riktig antibiotikaforskrivning, vi må øke bruken av vaksinasjon og befolkningen må få mer informasjon, er blant de gode tiltakene i planen.

Men fagmiljøene ønsker seg enda mer ambisiøse mål. Det må settes av mer penger for å nå målene, og Norge bør ta en ledende rolle internasjonalt i resistenskampen. For med økt globalisering sprer de motstandsdyktige mikrobenes seg lynraskt fra land til land. Myndighetene bør bidra i arbeidet med å utvikle ny antibiotika og i arbeidet med å finne nye metoder for resistensbestemmelse, slik at helsevesenet kan bruke antibiotika mer riktig og målrettet når behov virkelig er der.

Tannleger står for cirka fem prosent av forskrivningen av antibiotika utenfor institusjon, og det øker stadig. Vi skriver også ut mer bredspektret antibiotika enn før. Noe av økningen kan skyldes at flere får utført tannbehand-

ling i utlandet. Mange får gjennomført store kirurgiske inngrep og utsetter seg for betydelig smitterisiko. Tannbehandling foregår i et meget bakterierikt og som oftest blodig miljø. Disse pasientene må derfor screenes for MRSA før de legges inn på sykehus eller sykehjem. Det er et paradoks at mange av dem som mottar tannbehandling i utlandet, og kommer hjem med smitte og resistente bakterier, får behandlingen dekket av norske trygdemidler. Da blir det vanskelig å nå de nasjonale målene. Her må det endringer til.

Risikoen for å importere resistente bakterier henger sammen med økt reisevirksomhet. Som følge av regelendringer har innførselen av kjæledyr – spesielt såkalte «gatehunder» – økt enormt. Nærkontakt mellom kjæledyr og eier gir ekstra utfordringer. Veterinærmedisin står for 12 prosent av antibiotikabruken i Norge. I motsetning til mange andre land hvor direkte salg er vanlig, er all bruk av antibiotika til dyr reseptbelagt hos oss. De siste 20 årene har bruken av antibiotika i landbruk og i havbruk gått drastisk ned i Norge, mens på smådyr har forbruket økt. Import av dyr, dyreprodukter, avlsmateriale og mat vil kunne få stor betydning for vår evne til å begrense forekomsten av antibiotikaresistens i eget land.

I likhet med klimaendringene fremstår resistenstrusselen for mange som diffus, og tiltakene derfor som overdramatisert. Men resistens er ikke en fremtidig trussel, den er her allerede. Heldigvis er det mulig å snu utviklingen. For å få til dette må vi alle ta et ansvar – og vi må gjøre det nå.

Camilla Hanser Steinum